

Opettajalle > Taustatietoa

Kuivuus on ajanut paimentolaisia pakolaisleireihin.

Kuivuus ajaa pois kotoa

Afrikan sarvella, johon myös Somalia kuuluu, tarkoitetaan Afrikan mantereen koillisosia. Somalian lisäksi siihen kuuluvat Djibouti, Etiopia ja Eritrea. Kuivuus on ollut viime vuosina vakava ongelma sadekausien jäädessä paikallisiksi tai jäädessä kokonaan väliin. Kahden vuoden kuivuuden jälkeen kesällä 2017 sateita saatiin paikoittain, mutta laajamittainen sadekausi antaa edelleen odottaa itseään.

Alueella oli viimeksi paha kuivuus vuonna 2011, jolloin 260 000 ihmistä kuoli. Vuonna 2017 Somaliassa ja Sudanissa on ollut yhteensä vaarassa jopa kaksikymmentä miljoonaa ihmistä. Suuri osa seudun kansoista on paimentolaisia eli he saavat elantonsa eläinten kuten lehmien, kamelien ja lampaiden kasvattamisesta. Eläimiä kuolee kuivuuteen kymmeniä tuhansia siitä huolimatta, että niiden omistajat yrittävät löytää niille uusia laitumia, joilla olisi juotavaa. Tämä on traagista paimentolaisille, jotka käyttävät kaikkia eläimistä saatavia tuotteita hengissä pysymiseen.

Opettajalle > Taustatietoa

Kuivuustilannetta voidaan parantaa erilaisilla viljely- ja maanparannusmenetelmillä. Suomen Somalia-verkoston ympäristöhankkeiden avulla paikallisille on viety tietoa menetelmien tärkeydestä sekä opetettu heitä kasvattamaan ja hoitamaan puuntaimia. Heille esimerkiksi opetetaan, kuinka muokattuun viljelysmaahan saadaan rakennettua vettä varastoivia taskuja ja kuinka he voivat hankkia elantoa viljelemällä hedelmäpuita. Kehitysyhteistyössä rakennetuista ympäristökeskuksista kehitetään omavaraisia ja itsenäisiä keskuksia, joiden hallinta siirretään hankkeen aikana vähitellen paikallisille.

Ympäristöhankkeissa hidastetaan aavikoitumista viemällä ihmisille tietoa metsien ja veden kierto-
kulun välisestä yhteydestä.

Taustalla ilmastonmuutos

Ilmastonmuutoksella on suuri vaikutus. Aikaisemmin tropiikissa tiedettiin, milloin sateet tulevat ja milloin on kuiva kausi. Nyt sadekauden tuloon ei voi luottaa ja myös sateet ovat muuttuneet. Jos sataa, vettä voi tulla niin paljon, ettei se imeydy maaperään, mistä seuraa tulvia.

Luonnonkatastrofit kuten tulvat tuhoavat kehityksen eteen tehtyjä ponnisteluja: istutettuja peltoja, rakennettuja kouluja, klinikoita ja taloja sekä parannettuja teitä. Ilmastonmuutos on uhka ihmisen kehitykselle.

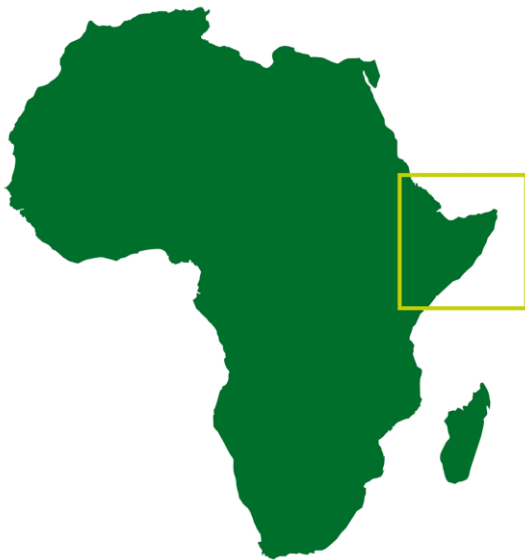
Paimentolaiskansojen nuoret eivät usein enää muutenkaan näe tulevaisuutensa olevan karjan kasvattamisessa. Ulkomailla asuneiden ja kotiin palanneiden esimerkki on vahva: palaavat somalialaiset työllistyvät ulkomaisten tutkintojen ansiosta parempiin työpaikkoihin kuin he, jotka ovat jääneet kotimaahan.

Somalia myös kuuluu ns. hauraisiin valtioihin ja monikymmenvuotisen konfliktin seuraukset kuten terrori-iskut ovat vieläkin läsnä ihmisten päivittäisessä elämässä. On tavallista, että varsinkin kuivuuden ja työttömyyden takia nuoret lähtevät ”tahriib-matkalle” salakuljettajien kyydissä Eurooppaan. Nuoret uskovat kohtaloon, ja

Opettajalle > Taustatietoa

.....
sosiaalinen media mahdollistaa entisen naapurin elämän seuraamista Euroopassa. Monet nuoret ottavat ison riskin päästäkseen Välimeren kautta Eurooppaan.

Lue lisää tahriibista Afrikan Sarvi -lehestä (<http://afrikansarvi.fi/issue9/95-artikkeli/258-euroopan-imu>)

Pitkän konfliktin jäljet pakolaisuuden taustalla

Somalian epävakaus on perua jo itsenäistymisen ajoista 1960-luvulla. Varsinainen sisällissota puhkesi 1980- ja 1990-lukujen taitteessa, ja siinä on joidenkin arvioiden mukaan kuollut jopa miljoona ihmistä. Suurimmat pakolaisvirrat ovat keskittyneet Somalian naapurimaihin, mutta tuhannet somalit ovat paenneet aina Suomeen asti.

Varsinaista rauhansopimusta ei osapuolten välillä ole koskaan solmittu ja väkivaltaisuuksia esiintyy ajoittain edelleen. Jotkut Somalian osavaltiot kuten Somalimaa on julistautunut itsenäiseksi, mutta Somalia, kuten suurin osa maailman valtioistakaan ei tunnusta sen itsenäisyyttä. Parhailaan Somaliassa on presidenttinä Mohamed Abdullahi Farmaajo, johon kohdistuu suuria odotuksia mm. korruption poistamisesta.

Opettajalle > Taustatietoa

Hauras valtio

Hauraalla valtiolla tarkoitetaan valtiota, joka ei kykene ylläpitämään kunnolla hallintoaan eikä luomaan vastavuoroisia suhteita kansalaisyhteiskuntaan. Se ei pysty takaa-maan kansalaisilleen perusoikeuksia. Se on erittäin altis levottomuuksille ja konflikteille ja sillä on huono kyky vastata luonnonkatastrofeihin ja talouskriiseihin.

Etiopiassa oli paha kuivuus vuonna 2016, mutta ihmisiä ei kuollut samassa määrin kuin Somaliassa, koska Etiopian tilanne on ollut rauhallinen. Somalian lisäksi hauraita valtioita ovat mm. Eritrea ja maailman uusin itsenäinen valtio, vuonna 2011 itsenäistynyt Etelä-Sudan. Somalia on korkealla myös erilaisilla listoilla, joilla kuvataan, miten ”romahtaneita” (engl. failed state) valtiot ovat (kts. esim. <http://www.globalis.fi/Tilastot/Romahtaneet-valtiot>)

Kestävimmistä puista kerätään siemeniä ja niistä kasvatetaan taimia istutettavaksi hankealueille.

Ympäristökasvatusta ja parempaa terveyttä

Pakolaisuuden juurisyihin voidaan vaikuttaa. Rauhentyö on tärkeä osa ihmisten elinolojen parantamista alueella. Rauhentyötä voidaan toteuttaa

neuvottelemalla, mutta myös yhteishankkeissa, joissa eri toimijat, jotka eivät muutoin tulisi kosketuksiin keskenään, tulevat työskentelemään yhdessä yhteisen tavoitteen, esimerkiksi ympäristön tai terveyden parantamisen, eteen. Pakolaisuuden ehkäisyssä tärkeää on myös aavikoitumisen vastainen taistelu, jossa ympäristökasvatuksella ja paikallisten puulajien istutuksella parannetaan maaperää ja parannetaan alueen ihmisten ruokaturvaa monipuolisemman ravinnonsaannin kautta. Yhden kymmenvuotisen ympäristöhankkeen aikana alueille istutetaan satojatuhansia puita, jotka auttavat paikallisia ihmisiä ja eläimiä selviämään paremmin myös kuivina aikoina. Myös erilaiset terveyshankkeet parantavat ihmisten elinoloja alueilla, joilla paimentolaisilla on perinteisesti ollut vähäisemmät hoitomahdollisuudet kuin asettuneella väestöllä. Näissä hankkeissa terveysvalistus,

Opettajalle > Taustatietoa

.....

terveydenhuoltohenkilökunnan koulutus ja varusteiden riittävä saatavuus ovat yleensä keskeisimmässä asemassa.

Järjestöjen hankkeita hallinnoi usein palkattu henkilökunta, mutta vapaaehtoiset ovat usein avainasemassa hankkeiden toteuttamisessa ja yhteyksien luomisessa kohdemaahan. Erona yksisuuntaiseen kehitysapuun on se, että kehitysyhteistyö todellakin on monikulttuurista yhteistyötä, jossa päivittäin etsitään yhdessä parhaita toimintatapoja ja vaihdetaan tietoja puolin ja toisin, ja jossa kummallekin osapuolelle entuudestaan tuntematon tieto tulee näkyväksi ja arvokkaaksi kokemuksen kautta.

Vaikuttamishankkeessa nuoret pääsevät kehittämään yhteiskunnallisia vaikutustaitojaan mentoreiden ohjauksessa.